

Η εφαρμογή του Ταξινόμικού συστήματος DEWEY στις ελληνικές λαϊκές βιβλιοθήκες

Μαργαρίτα Βαγγελάτου- Σαμιώτη

Οι OPAC κατάλογοι των βιβλιοθηκών, πέραν των πολλών πλεονεκτημάτων που έχουν, έφεραν στην επιφάνεια και τα λάθη της επεξεργασίας υλικού. Λάθη που θα πρέπει να διορθωθούν διότι όπως γνωρίζουμε η καταλογογράφηση, ταξινόμηση και θεματική ευρετηρίαση είναι τα σημεία πρόσβασης των χρηστών αλλά και των βιβλιοθηκονόμων στους καταλόγους μας. Είναι η βιτρίνα των γνώσεων μας στο βασικό κορμό της επιστήμης της βιβλιοθηκονομίας που ονομάζεται επεξεργασία υλικού και στην οποία στηρίζεται η οργάνωση, αναζήτηση και ανάκτηση της πληροφορίας.

Το ταξινόμικό σύστημα Dewey είναι το κατεξοχήν σύστημα που χρησιμοποιείται στις λαϊκές βιβλιοθήκες της χώρας μας. Ευχή θα ήταν, ότι ψάχνουμε στο ευρετήριο του συστήματος να ήταν ανεπτυγμένο από το Τμήμα Δεκαδικής Ταξινόμησης της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου και απλώς να το εφαρμόζαμε στα τεκμήρια μας. Δυστυχώς όμως, ενώ στο schedule του συστήματος (τόμοι 2 και 3) μπορούμε να βρούμε έναν πολύ μεγάλο όγκο έτοιμων ταξινόμικών αριθμών, ο μεγαλύτερος όγκος ταξινόμικών αριθμών θα πρέπει να δημιουργηθεί από εμάς, βάσει των οδηγιών που υπάρχουν στην εισαγωγή του συστήματος. Και από εδώ αρχίζουν τα προβλήματα...

Η εφαρμογή του Dewey στο συλλογικό σας κατάλογο, όπως και στο συλλογικό κατάλογο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, παρουσιάζει λάθη. Θα προσπαθήσω να σας παρουσιάσω όσο πιο σύντομα μπορώ τουλάχιστον τρία βασικά σημεία από τα οποία θα πρέπει κατ'αρχήν να αρχίσετε τις διορθώσεις σας.

1. Χρήση των Πινάκων

Η γνώση και η σωστή εφαρμογή των 6 Πινάκων είναι ένα πολύ κομβικό σημείο στην ανάπτυξη του συστήματος. Ειδικότερα η χρήση των Πινάκων 1 και 2 είναι απαραίτητη για τη δημιουργία του μεγαλύτερου μέρους των νέων ταξινόμικών αριθμών που φτιάχνεται. Οι δύο αυτοί πίνακες μπορούν να προστεθούν παντού, είτε με οδηγίες που υπάρχουν ήδη στους ταξινόμικούς αριθμούς του συστήματος είτε χωρίς οδηγίες, όπως περιγράφεται στην εισαγωγή του πρώτου τόμου. Η έρευνά μου στον κατάλογο σας μου έδειξε ότι άλλοτε χρησιμοποιείται τους αριθμούς των πινάκων άλλοτε όχι και τις περισσότερες φορές κάνετε λανθασμένη χρήση τους. Εξειδικεύεται το θέμα του βιβλίου σας αλλά αυτό δεν το εφαρμόζετε πάντοτε στον ταξινόμικό αριθμό σας. Π.χ.

Παιδαγωγική ψυχολογική εγκυκλοπαίδεια 370 (370.3)

Παιδαγωγική ψυχολογική εγκυκλοπαίδεια 370.1 (370.3)

Λεξικό ψυχολογίας	150.3	
Ιστορία της εκπαίδευσης	370	(370.9)

Απουσία Πίνακα 2

Άγιον όρος	914	
Η Σιβηρία σήμερα	914	
Ναύπλιο: τουριστικός οδηγός	914	
Το φαράγγι της Σαμαριάς	914	
Η αρχιτεκτονική των ελλήνων	914	
Ταξιδεύοντας: Ιαπωνία-Κίνα	914	

(Στο 914 υπάρχουν 1082 τεκμήρια
Στο 914.95 υπάρχουν 347 και
Στο 914.9504 υπάρχουν 5 αλλά μόνο τα δύο είναι σωστά)

Η οικονομική επιστήμη στην Ελλάδα	330	
Εισαγωγή στην οικονομική ιστορία της Ευρώπης	330	
Τιμές και αγαθά στην Αθήνα (1839-1846)	330	

Σμυρναϊκή βιβλιογραφία: με τα τυπογραφεία και τις εφημερίδες της μαζεμένα από τα παλιά χρόνια έως σήμερα 015.392 309 και 015.495 (015.562)

Χρήση Πίνακα 4 και Πίνακα 6

Ελληνογαλλικό λεξικό	489.341	(489.3/3/41)
Ελληνοϊταλικό λεξικό	489.351	(489.3/3/51)
Λεξικό των ξένων λέξεων στην ελληνική γλώσσα	489.3	(489.324)

Η αναζήτηση του αριθμού 489.3/3/21 έδωσε 0 τεκμήρια, με το θέμα Ελληνική γλώσσα-λεξικά-αγγλικά έδωσε 9 τεκμήρια και με τίτλο ελληνοαγγλικό λεξικό έδωσε 45 τεκμήρια. Τα συμπεράσματα δικά σας...

2. Το 800 και η σωστή χρήση του Πίνακα 3

Η ταξινόμηση της λογοτεχνίας είναι εύκολη αλλά και δύσκολη εάν δεν γνωρίζουμε πως θα δουλέψουμε τα βήματα που έχει ο Πίνακας 3 και εάν αγνοούμε την ύπαρξη άρα και τη χρήση των διαγραμμάτων ροής που βρίσκονται στο Manual¹ του συστήματος. Το 800 πιστεύω ότι αποτελεί το μεγαλύτερο κομμάτι της συλλογής σας και είναι **το πλέον προβληματικό ταξινομικά**. Θα πρέπει να μελετήσετε τον Πίνακα 3² και τους τρεις υποπίνακες ώστε να εφαρμόσετε σωστά τις φασέτες της γλώσσας, του είδους και της χρονικής περιόδου. Ο Πίνακας 3A είναι για έργα ενός συγγραφέα, ο Πίνακας 3B για έργα πολλών και ο Πίνακας 3C για συμπλήρωση των αριθμών του Πίνακα 3B. **Συμβουλή: Αγνοήστε το 800 της συνοπτικής έκδοσης**. Στην τετράτομη έκδοση το 800 είναι εξαιρετικά δομημένο και πολύ εύκολο με τη χρήση των διαγραμμάτων. Η συνοπτική πίεσε το περιεχόμενο του 800 (όχι φυσικά η μετάφραση του EKT αλλά η αγγλική έκδοση) χωρίς να έχει υποπίνακες και το αποτέλεσμα δεν είναι ικανοποιητικό ταξινομικά.

Να σας θυμίσω ότι η λογοτεχνία ταξινομείται στη γλώσσα στην οποία έχει γραφεί δηλαδή στους ταξινομικούς αριθμούς 810-890, κάτι που σε πολλούς συναδέλφους μάλλον διαφεύγει και έτσι πολλά θεατρικά έργα αλλά και μυθιστορήματα βρίσκονται ταξινομημένα λάθος. Οι αριθμοί 808 και 809 χρησιμοποιούνται για συλλογές και κριτικές πολλών έργων και όχι ενός.

Στα ελληνικά μυθιστορήματα χρησιμοποιείται και το M και το 889.3. Στην αναζήτηση με το M η βάση μου έδωσε 3.182 τεκμήρια και με 889.3 ανέσυρα 3.525 τεκμήρια. Θα πρέπει να επιλέξετε έναν από τους δύο ταξινομικούς αριθμούς και αυστηρά αυτόν να κρατήσετε.

Η αναζήτηση με το θέμα θέατρο μου έδωσε 2558 τεκμήρια. Εξετάζοντας προσεκτικά τους ταξινομικούς αριθμούς αυτών των τεκμηρίων διαπίστωση ότι χρησιμοποιείται τον αριθμό 800.2 σε 404 περίπου βιβλία θεάτρου. Ο αριθμός αυτός όμως δεν υπάρχει στο ταξινομικό σύστημα Dewey και ούτε σας επιτρέπει να τον φτιάξετε, άρα τα βιβλία αυτά πρέπει να ταξινομηθούν εκ νέου.

Χρησιμοποιείται επίσης τον αριθμό 808.2 για μεμονωμένα θεατρικά έργα που είναι γραμμένα σε διάφορες γλώσσες και μεταφρασμένα στα ελληνικά. Η χρήση αυτού του αριθμού όμως είναι μόνο για τη θεωρία του παγκόσμιου θεάτρου. Και αυτό πρέπει να αλλάξει. Ακόμα και ο Σαίξπηρ δεν ξέφυγε από λάθη αν και τα έργα του έχουν έτοιμους ταξινομικούς αριθμούς. Η αναζήτηση με συγγραφέα τον Σαίξπηρ ανέσυρε 265 τεκμήρια και με ταξινομικό αριθμό 822.33 μόνον 65. Η διαφορά των διακοσίων τεκμηρίων πρέπει να βρεθεί και να διορθωθεί.

Ενδεικτικά κάποια λάθη στην ταξινόμηση της λογοτεχνίας

---

¹ "Manual" In Melvil Dewey. *Dewey Decimal Classification and Relative Index*.Ed.22.Vol.1,pp.27-32.

² Βαγγελάτου-Σαμιώτη, Μαργαρίτα (2005). Η χρήση του Πίνακα 3 και των Διαγραμμάτων ροής της λογοτεχνίας στο Δεκαδικό Ταξινομικό Σύστημα Dewey (DDC). Σε Χ.Παπατσικουράκης και Α. Σίτας (Επιμ.), *Από τη βιβλιοθηκονομία στην επιστήμη της πληροφόρησης* (339-353). Αθήνα : Τυπωθήτω.

Η πεζογραφία της Θεσσαλονίκης 1912-1983. 889.309
(889./3/3/080/3249565)

Σύγχρονοι έλληνες πεζογράφοι, 1974-1990 889.308 (889./3/34/08)

Μεταπολεμική πολιτική ποίηση: ιδεολογία και πολιτική 889.109
(889./1/34/080/358)

Εισαγωγή στην ποίηση του Σεφέρη : επιλογή κριτικών κειμένων 889.109
(889./1/34)

Κριτική παρουσίαση του Κωνσταντίνου Καβάφη 889.109 (889./1/32)

Άπαντες σίχοι : 1936 - 1970 / Γιάννη Σκαρίμπα 889.108 (889./1/34)

Άπαντα Παλαμά 889.108 (889./1/2)

Τα ωραιότερα ποιήματα για τη μάνα 889.108 (889./1/0080/92052)

Μητέρες

Συλλογές

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Ποίηση

3. Αριθμοί με εναλλακτικές λύσεις

Όπως γνωρίζουμε υπάρχουν θέματα στα οποία μπορούμε να αποδώσουμε δύο ταξινομικούς αριθμούς. Η λογοτεχνία, οι βιογραφίες ενός ή πολλών, οι βιβλιογραφίες, (η ελληνική ιστορία), είναι θέματα που θα πρέπει από την αρχή οι βιβλιοθήκες να αποφασίσουν ποια πολιτική θα ακολουθήσουν, δηλαδή ποιον αριθμό θα επιλέξουν και αυτόν και μόνον αυτό να κρατήσουν. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να ακολουθηθεί και στον συλλογικό σας κατάλογο. Αυτό μάλλον δεν έχει γίνει ακόμη και υπάρχουν όλες οι πιθανές περιπτώσεις αριθμών όπως στις βιογραφίες. Οι βιογραφίες ενός προσώπου ταξινομούνται ή στο Β ή στο 92 ή στο -092(T1). Οι βιογραφίες πολλών προσώπων ή στο 920 αδιαίρετο ή στο 921, 922,...928 ή στο 92 ή στο -092(T1). Τα παραδείγματα που ακολουθούν δείχνουν το μωσαϊκό που επικρατεί στον κατάλογο.

Γαλιλαίος	920 (B ή 92 ή...)
Φρειδερίκος ο Μέγας	920 και 351.00312 (B ή 92 ή
Μπουμπουλίνα: μια ζωή για την πατρίδα	B
Γρηγόριος Μαρασλής: η ζωή και το έργο του	B
Ο Κανάρης	938.509 (938.5092)

Τσέχωφ	92
Δομήνικος Θεοτοκόπουλος	92
Παλιές αρχόντισες	920

Στην αναζήτησή μου στον κατάλογο σας με ταξινομικό αριθμό 92 το σύστημα μου έδωσε 1442 τεκμήρια μέσα στα οποία ήταν και τεκμήρια με ταξινομικό αριθμό 920. Θα πρέπει στους πληροφορικούς σας να τονισθεί η διαφορά των δύο αριθμών και εάν οι βιογραφίες ενός είναι στο 92 να μπορείτε να ανακτάτε μόνο το 92 και όχι και το 920. Η αναζήτηση με 920 έδωσε 396 τεκμήρια. Σημειωτέων ότι στις βιογραφίες βάζουμε πάντα τα τρία πρώτα γράμματα του βιογραφούμενου και όχι του συγγραφέα ή ΒΙΟ όπως είδα σε κάποιες βιβλιοθήκες.

Για την ελληνική ιστορία έχετε επιλέξει τον αριθμό 938, υπάρχει όμως σε κάποια τεκμήρια και το 949.5 το οποίο πρέπει να αλλάξετε.

Ενδεικτικά κάποια ακόμη λάθη

Για έναν κόσμο χωρίς φτώχεια: η αυτοβιογραφία του τραπεζίτη των φτωχών Μουχαμάντ Γιουνούς 330
(Τραπεζίτες 332.1092 στην ελληνική έκδοση και στην τετράτομη είναι έτοιμο στο ευρετήριο όχι όμως στο ανάπτυγμα του συστήματος. Συμπέρασμα...)

Διονύσιος Σολωμός και τα μεγάλα ιδανικά. 889.1092 (889./82/03)
Οι βιογραφίες λογοτεχνών ποτέ δεν παίρνουν -092 αλλά ταξινομούνται στο -81-89 του T3B

938.509 Θέματα: Κανάρης, Κωνσταντίνος
Ελλάδα
Βιογραφία
Επτανησιακά φυλλάδια
Ελλάς-Βιογραφίες

Αν κάποιος χρήστης αναζητήσει βιογραφίες με το Β μόνο δεν θα βρει όλο το υλικό που υπάρχει στον Συλλογικό σας κατάλογο διότι μεγάλο μέρος του υλικού σας βρίσκεται στο 920. Στο 920 πρέπει να υπάρχουν μόνον τα βιβλία με βιογραφίες πολλών ατόμων. Αν η αναζήτηση γίνει με θέμα Βιογραφία ή Βιογραφίες πάλι δεν θα βρει όλο το υλικό που τον ενδιαφέρει γιατί σε πολλά τεκμήρια έχουν βγει λάθος θέματα ή έχει παραληφθεί η υποδιαίρεση - Βιογραφία.

Παρατηρήσεις για τις θεματικές επικεφαλίδες του Σ.Κ.

Θα ήταν παράλειψη μου εάν δεν αναφερθώ πολύ σύντομα και στη χρήση των θεματικών επικεφαλίδων. Προσπαθούμε να βρούμε το ειδικό θέμα ή θέματα του βιβλίου και όχι να δώσουμε γενικά θέματα τα οποία φορτώνουν τον κατάλογο μας και δυσκολεύουν την αναζήτηση του χρήστη. Έτσι σε ένα

βιβλίο άλγεβρας το θέμα θα είναι μόνον η λέξη Άλγεβρα και όχι και το θέμα Μαθηματικά όπως παρατήρησα στον κατάλογο. Η αναζήτηση στα Μαθηματικά μου έδωσε 532 τεκμήρια και η αναζήτηση στην Άλγεβρα 94.

Προσοχή στις οδηγίες για γεωγραφικές υποδιαιρέσεις. Όταν το θέμα παίρνει γεωγραφική υποδιαίρεση αυτή δε βγαίνει δεύτερο θέμα αλλά προστίθεται με παύλα στο βασικό μας θέμα.

Πολλά θέματα μπαίνουν υποδιαιρέσεις κάτω από άλλα θέματα. Η οδηγία αυτή βρίσκεται κάτω από το SA του θέματος, π.χ. διαβάστε τι γράφει το SA του θέματος ιστορία που είναι μια από τις πλέον συνηθισμένες υποδιαιρέσεις.

Η διόρθωση των θεμάτων σας θα πρέπει να γίνει πριν αρχίσετε την καθιέρωση των παραπομπών Βλέπε και Βλέπε επίσης, απαραίτητα στοιχεία στους ΟΡΑC καταλόγους.

Βασικός κανόνας: Το θέμα του τεκμηρίου και ο ταξινομικός του αριθμός να έχουν το ίδιο περιεχόμενο. Αυτό δεν συμβαίνει σε ένα μεγάλο ποσοστό του συλλογικού σας καταλόγου π.χ.

Τίτλος: Ιστορία της Παιδαγωγικής

Θέμα: Παιδαγωγική-Ιστορία

Ταξ. Αρ.: **371 (λάθος)**

370.1 (λάθος)

370.9 ή 371.009

Τίτλος: Μεγάλη παιδαγωγική εγκυκλοπαίδεια

Θέμα: Παιδαγωγική-Εγκυκλοπαίδειες και λεξικά

Ταξ. Αρ. : **370.1 (λάθος)**

370.3

Τίτλος: Εισαγωγή στην παιδαγωγική

Θέμα: Παιδαγωγική-**Εισαγωγές (λάθος)**

Ταξ. Αρ.: 370

Σε ένα μεγάλο ποσοστό για μη σωστή χρήση του συστήματος φταίει η αγγλική γλώσσα της έκδοσης. Πιστεύω όμως ότι σε όλες τις δημόσιες βιβλιοθήκες στην Ελλάδα υπάρχει η ελληνική συνοπτική έκδοση του Dewey, έργο του ΕΚΤ. Η μελέτη και κατανόηση της εισαγωγής της, η οποία είναι περίπου ίδια με την εισαγωγή της τετράτομης αγγλικής έκδοσης, είναι καθοριστική για τη δημιουργία σωστών ταξινομικών αριθμών. Μην ξεχνάτε επίσης ότι οι πρώτοι παράγραφοι των Πινάκων έχουν οδηγίες για το πώς προστίθενται στο schedule του συστήματος και ότι στο Manual εξηγούνται δύσκολες περιπτώσεις ταξινομικών αριθμών.

Η έλλειψη προσωπικού και χρόνου που έχετε στις βιβλιοθήκες, σας ωθεί πολλές φορές να αναζητάτε έτοιμη καταλογογράφηση των τεκμήρια σας στους καταλόγους άλλων βιβλιοθηκών. Αυτό απαιτεί να είσθε ικανοί να ξεχωρίζετε τα πιθανά λάθη που συναντάτε, να τα διορθώνετε και παράλληλα

να ενημερώνετε τους συναδέλφους σας γι αυτά. Το WebDewey θα σας ήταν πολύ χρήσιμο διότι προσφέρει γρήγορη αναζήτηση στο Dewey και θεματικές επικεφαλίδες LC. Προϋποθέτει όμως πολύ καλή γνώση της έντυπης έκδοσης.

Αγαπητοί συνάδελφοι θα πρέπει να οπλιστείτε με επιμονή και υπομονή και να δείτε ξανά τα δελτία σας σε ένα μεγάλο ποσοστό του καταλόγου σας. Αν το κρίνετε απαραίτητο, στα πλαίσια της δια βίου εκπαίδευσης, ζητήστε να γίνουν σεμινάρια που θα σας βοηθήσουν να ξεπεράσετε τις τυχόν δυσκολίες που αντιμετωπίζετε. Και φυσικά να ζητάτε συνεχώς αύξηση του προσωπικού των βιβλιοθηκών με πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους.